

ressò mont-roigenc

PLATGES DE MONT-ROIG (2): PESCADORS, ALMADRAVES I NAUFRAGIS

Martí Rom

www.martirom.cat

16-02-2018

Amb tretze quilòmetres de platges i amb el poblat de Miramar era lògic que algun mont-roigenc es dediqués a la mar, a la pesca. La primera referència la troben al llibre “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestres (Centre d’Estudis de la comarca de Reus, 1983); a la pàg. 174 s’esmenta una anotació dels llibres de Clavaries¹ dels anys 1709 i 1710: “*Ha pagat a Francesc Bernabé 2 lliures, 10 sous i 4 diners...*” per “*anar amb el llaüid a Tarragona quan l’enemic era al Camp...*”. Són els anys de la Guerra de Successió (1702-1714). També diu que el 8 de setembre de 1709 van arribar al Camp de Tarragona mil dos-cents soldats “francesos o castellans” procedents de Tortosa. Eduard Boada i Aragonès en el llibre “Mont-roig 1714 (Tres-cents anys)” (Quaderns de la Pixerotha, 2014), a la pàg. 73, anota que aquest Francesc Bernabé era un “*pescador natural de Gènova, de la vila de Sant Arens...*”; hi afegeix que aquest poble deu correspondre a l’actual San Terenzo, de la Ligúria. La relació amb Mont-roig deu venir que aquest poble italià comerciava amb oli i vi.

Coetani d’aquest Francesc Bernabé (potser un germà seu o fill), trobem Josep Bernabé. Baptista Nogués i Grifoll en el llibre “Notícies històriques de Mont-roig del Camp” (Quaderns de la Pixerotha, 2017), a la pàg. 192 cita que “*l’any 1728, Josep Bernabé, pescador i Cristòfol Fontana, pescador, tots de Mont-roig, fan una concòrdia sobre tota aquella hisenda dels arts a ells espectant. Tot això demostra que, a Mont-roig, hi havia persones que es dedicaven a pescar...*”.

En el llibre d’Eduard Boada també hi trobem d’altres pescadors. A la pàg. 25 es parla d’un censal² fet pel “pescador Sebastià Alabonà”. A la pàg. 68, hi tenim el pescador Joan Pinyana que el 3 de gener de 1712 “*signa una època*”³. Trobem un altre Pinyana pescador en el llibre “Estudi Onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové Hortonedà (Ajuntament de Mont-roig, 1999), a la pàg. 392: “*Joseph Pinyana pescador...*”. Es refereix al 1674; deuria ser el pare de l’anterior. Els Bernabé i els Pinyana devien ser una nissaga de pescadors.

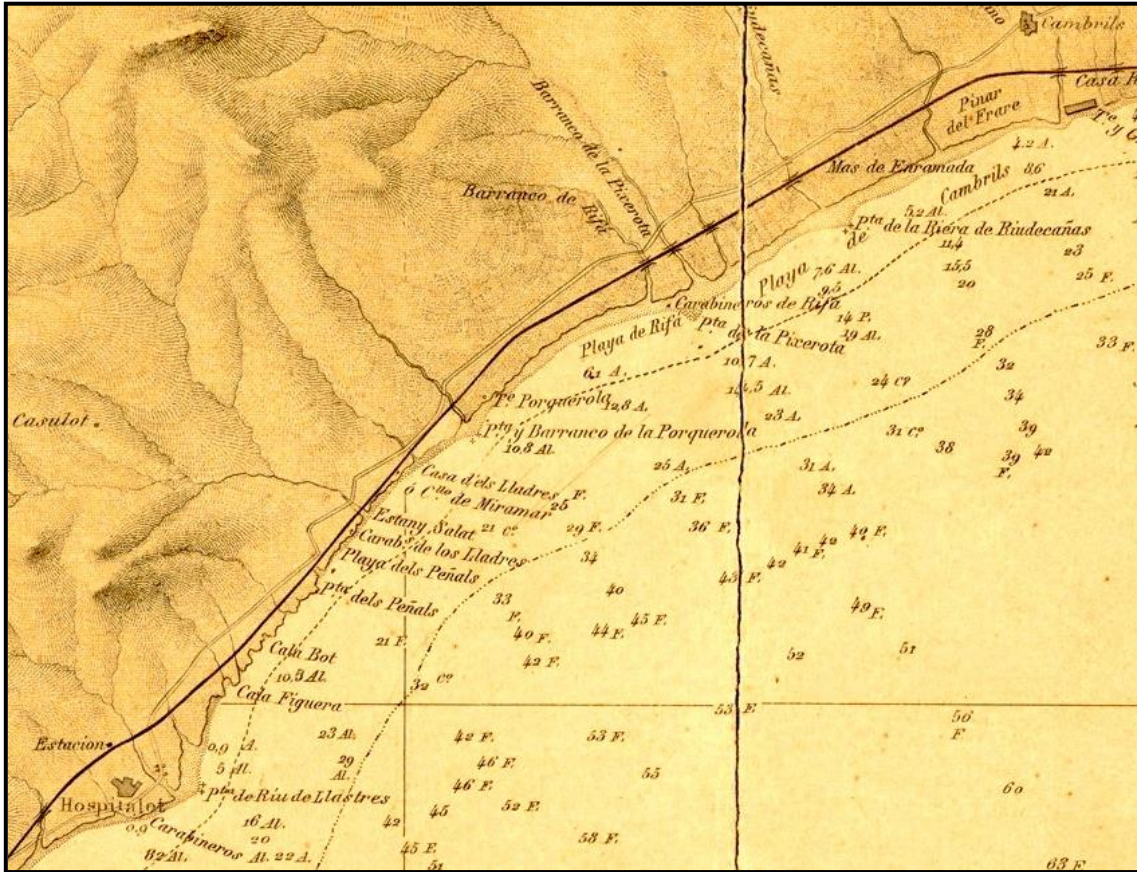
Tornem ara a la “Història de Mont-roig” de Francesc Riba i Mestres. A la pàg. 121, tot parlant dels inicis del segle XIX, l’autor comenta que “*el pescador de Mont-roig, Francesc Ripoll, àlies Rave, va contar que havia entrat en una de les coves humides i poblades de rates-pinyades clares d’aigua... amb el seu llagut...*”. Diu que eren les “*cales de Fraga*”, properes al Coll de Balaguer.

---

¹ Són els llibres de comptes que feia un funcionari municipal dit “clavari”.

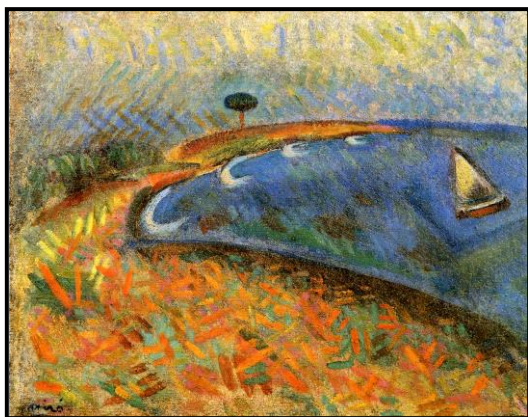
² Un censal és una manera de finançament molt arrelat a Catalunya, que comportava una obligació perpètua d’una certa quantitat però amb la possibilitat de la seva extinció.

³ Una època és un document públic o privat en què una persona declara haver rebut una quantitat de l’altra.

“Costa oriental de España: Hoja XIII: Desde el cabo de Tortosa hasta la punta de la Palomera” del capità de fragata Rafael Pardo de Figueroa (1887)

Més modernament, ja als temps del nostre record o dels nostres pares, les úniques barques de pesca que navegaven per la mar de Mont-roig eren les de Cambrils. Les referències més antigues les tenim en algun quadre o dibuix de Joan Miró. Recordo que em deia: “La platja de Mont-roig és d’una gran bellesa, és molt estimulant per a mi. Des de la platja i mirant cap a la muntanya es veuen unes formes punxegudes que son

molt impressionants. Allà a prop de la Casilla dels carrabiners hi havia un majestuós pi”⁴. Era aquell Pi del Baltasar que situa al bell mig del seu quadre “Platja de Mont-roig” (1916). També hi veiem una barca de vela dels pescadors de Cambrils. En aquella època encara es pescava amb barques armades amb vela llatina. Pel que he pogut esbrinar no fou fins al 1928 quan, a Cambrils, es posà el primer motor en una barca i, poc a poc, a la dècada dels trenta, s’anà abandonant la vela llatina⁵. Encara al

⁴ Documental “D’un roig encès: Miró i Mont-roig”.

⁵ Cal recordar que el port de Cambrils s’inicià el 1933 i no s’acabà fins anys després de la fi de la Guerra Civil, el 1947.

1952 hi havia barques que, possiblement, a més d'haver incorporat un motor, conservaven la vela llatina. Ho veiem en algunes fotografies que va fer Ernst Scheidegger el 1952 quan visita Miró a Mont-roig⁶.

En els meus estius als Prats, a finals del anys cinquanta, era freqüent veure alguna barqueta pescant relativament a prop de la platja. La mare ens feia anar corrent cap a la platja a cridar-los, fent anar els braços, per tal que s'acostessin al batent de les ones a vendre'ns del què havien pescat. Teníem peix fresc! La Teresa i l'Angelina Rovira m'explicaven, sobre aquests mateixos anys del final dels cinquanta o inicis dels seixanta, en una de les entrevistes per al meu nou llibre⁷, que sortirà a finals de març, que al mas Miró “*amb tot el que conreàvem en teníem pel consum propi, tan pels senyors Miró com per a nosaltres. Sols calia anar a comprar peix. A vegades, ni calia. Venia des de Cambrils l'Anita a vendre'l; era alta, rossa i amb els llavis molt pintats de vermell. Anava pels masos de Les Pobles amb una samarreta cargolada al cap i la panera al damunt amb varis tipus de peix; li quedava la panera mig tombada al cap però mai li queia. A vegades era el seu marit, l'Eleuterio, que anava amb un VéloSolex. Més tard, venien amb cotxe, amb un Doscavalls...*”.

Recordo com al xalet que teníem als Prats, a tocar del baixador del tren, també passava aquest Eleuterio amb el seu VéloSolex. Aquest vehicle era una bicicleta que duia incorporat un motoret sobre la roda del davant que transmetia la potència directament al pneumàtic. Era un invent francès del 1941, que la marca Orbea va començar a fabricar a Espanya l'any 1957. També se'ls anomenava “mosquit”. Jacques Tati en duia un a la seva famosa pel·lícula “Mon oncle” (“Mi tío, 1958).

En moltes coses, el Mont-roig de finals dels cinquanta, el d'abans del turisme de mitjans dels seixanta, era molt semblant, tant en l'entorn com en costums de molts anys abans, gairebé de cinquanta anys. La Guerra Civil (1936-1939) i el primer franquisme, el període de l'autarquia, de l'aïllament internacional que es va anar perllongant i que després anà minvant, poc a poc, fins al 1959, va produir un alentiment, fins i tot un endarreriment, en la vida econòmica i social. D'alguna manera els que vam néixer cap al 1950 hem tingut un peu en el passat, hem viscut aquelles platges solitàries, aquells camins...

Com a dada anecdòtica, vull citar una informació de la “Revista de Cambrils”, de l'agost de 1996. A la secció “Foto històrica” hi tenim una fotografia del 1947 amb el títol “Pescar nacres”. Diu: “*El grup de joves cambrilencs... van sortir amb un bot a rem del port per anar a pescar nacres, un mol·lusc de considerables dimensions, a una platja de Mont-roig...*”. Hi veiem sis cambrilencs, més una parella de la guàrdia civil, un a cada costat, com escortant-los. Recordarem que tota la franja costanera de Mont-roig era vigilada per la guàrdia civil de la caserna de Cambrils. Els de Mont-roig sols tenien el control de la part interior del terme.

He dit abans que els pescadors de Mont-roig deuriem desaparèixer temps enrere, potser durant el segle XIX, però d'altres “pescadors” van continuar fins a mitjans del segle XX. Eren els mont-roigencs que feien la pesca al petard. Jo encara ho he sentit explicar com una cosa propera en el temps; com a mínim a la platja dels Prats, a tocar de Rifà.

---

⁶ Llibre “Huellas de un encuentro / Joan Miró a Catalunya” d'Ernst Scheidegger (Maeght Éditeur, 1993), pàg. 56, 58 i 59.

⁷ “Joan Miró i Mont-roig: *el xiscler de l'oreneta* (1930 – 1983)” (Arola editor, 2018).

Anaven de matinada a la platja a esguardar, en silenci, el pas del vol de peixos. Quan s'apropaven al batent, tiraven un o varis petards. Aleshores, l'explosió els feia surar, ja morts, per damunt de l'aigua. Sols calia entrar de pressa per agafar-los. La Guàrdia Civil ho vigilava molt, però difícilment podia agafar algú. L'Angelina i la Teresa Rovira també em comentaven que *“al senyor Miró algun cop, de matinada havia anat a la mar a veure com alguns feien la pesca al petard...”*.

He trobat un article del “Diario de Reus”, del 14 de juliol de 1905, sobre aquest tema: *“Abuso intolerable es el que vienen cometiendo algunos despreocupados en la playa del término de Montroig, abuso que no sería de extrañar que el mejor día terminara en tragedia. Son varios los vecinos de Montroig, que no conociendo los terribles efectos de la dinamita, se dedican a pescar en aquellas aguas por medio de semejante explosivo, haciéndolo sin tomar precaución alguna... Bueno sería que las autoridades hicieran comprender a los improvisados pescadores el peligro que corren dedicándose a semejante deporte, el daño que causan a las crías de los peces y que dicha pesca no está permitida por la ley”*.

Les notícies de l'almadrava de Rifà venen de ben lluny. Baptista Nogués i Grifoll en el llibre “Notícies històriques de Mont-roig del Camp”, a la pàg. 192, ja la cita: *“L'any 1598, al terme de la Pobla, al cap de Rifà, hi havia una Almadrava, que era de Joan Cabré, dit de l'Hostal, Rafel Hortonedà, Bertomeu Albinyana i Bertomeu Pallejà de la Gentil. Bertomeu Pallejà, que tenia la quarta part de l'Almadrava, la va vendre a una persona de Cambrils per 350 lliures...”*. L'almadrava és la pesca de la tonyina mitjançant el seu encerclament amb xarxes.

A inicis del segle XX hi ha constància de l'existència d'aquesta almadrava. El “Diario de Tarragona”, del 24 d'agost de 1902, publicava una proposta d'almadrava a Rifà: *“La Comandancia de Marina de la provincia hace saber que D. Antonio Quesada Candela, vecino de esta capital, solicita establecer una almadrava de nueva creación de monte y leva⁸ en el golfo de San Jorge, entre el cabo Salou y la Punta de la Porquerola, en la ensenada de la playa de Rifá, distrito marítimo de la villa de Montroig”*. Al “Boletín Oficial de la Provincia de Tarragona”, del 23 de juny de 1902, s'hi detalla que aquesta almadrava està a *“la playa de Rifá donde existe la casilla de Carabineros... a una milla y media de la costa y a 31 metros de agua...”*. Aquest Antonio Quesada Candela sembla que era de Montblanc⁹; Al diari “Las Circunstancias (Diario republicano gubernamental)”, del 4 de juliol de 1903 hi apareix com a *“comerciante y expresidente de comité”* del Partit Republicà.

He trobat una notícia a “Vida marítima”, del 10 de desembre de 1903, que diu que s'autoritza *“a D. Antonio Quesada y Candela para dejar de calar en el presente año la almadrava de ensayo denominada De Rifá”*. En el “Boletín Oficial del Ministerio de Marina”, del 15 d'agost de 1905, es tanca un expedient contra Antonio Quesada Candela en haver fet efectives les 500 pessetes que devia per la concessió. Tot això fa suposar que aquesta almadrava no era prou rendible.

Molts hem sentit parlar de l'Almadrava de l'Hospitalet de l'Infant. Ara veurem com aquesta, en realitat, ocupava tot el terme marítim de Mont-roig. En aquell paratge dit

---

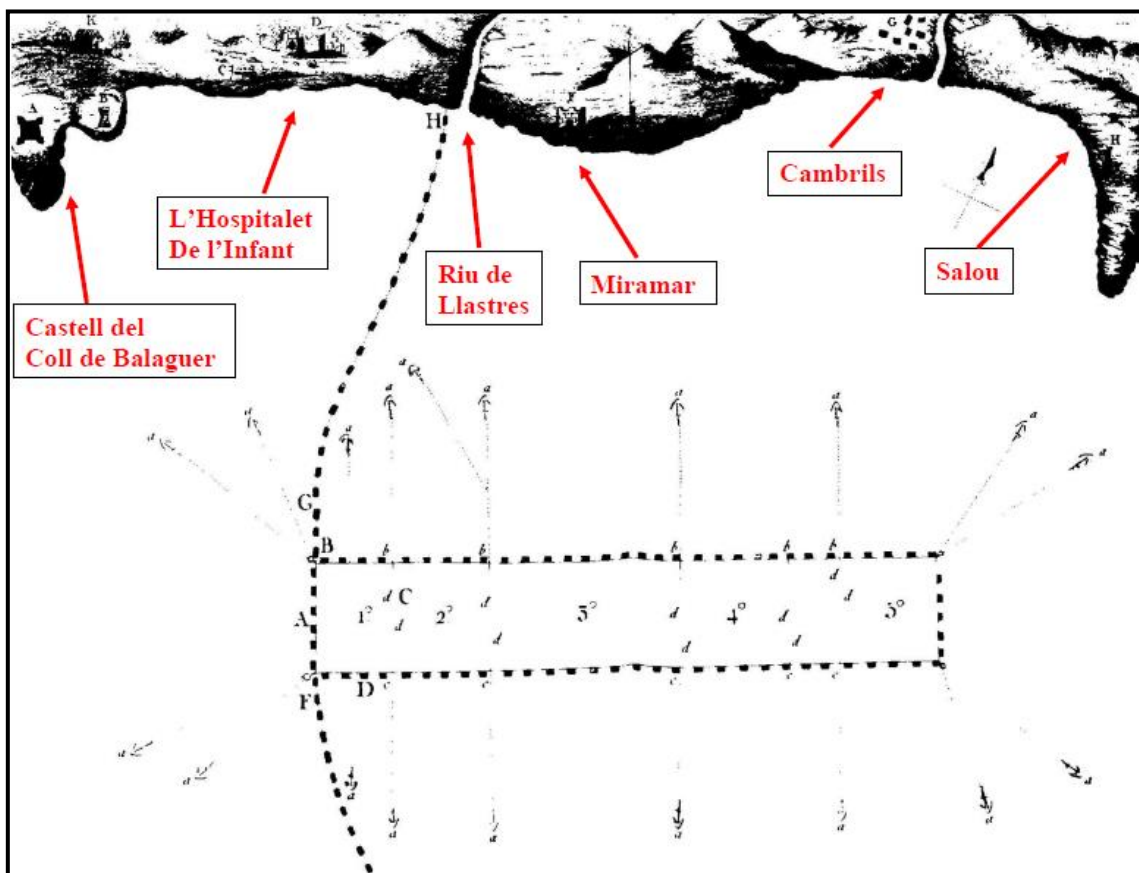
⁸ Les almadraves dites de monte leva eren un entramat de xarxes que es calaven al fons del mar des de mitjan de juny fins a inicis de setembre.

⁹ Surt citat així al “Boletín Oficial de la Provincia de Tarragona” del 12 de maig de 1907.

l'Almadrava hi vivien d'una manera permanent un grup de pescadors que es dedicaven a aquest tipus de pesca. Marc Soler en el seu bloc "El mono de tinta"¹⁰ en fa una detallada descripció. Diu que va funcionar fins a finals dels anys cinquanta. Sembla que alguns hi van arribar procedents de Benidorm (Alacant). En aquest bloc es descriu la feina que feia un d'aquests pescadors: "En Salvador"¹¹ era dels que es tirava al *cop* – l'espai entre dos barques que anaven recollint les xarxes i estrenyent-lo cada vegada més; era on les tonyines havien quedat atrapades – per agafar-les amb els braços, posar-les panxa amunt i, aprofitant que s'estaven immòbils un moment, es llançaven dins les barques... els pescadors que es tiraven dins el *cop* es protegien les cames embolicant-se les amb les tires de sac amb que arribaven protegits els cables de l'almadrava per evitar ferides greus...". Comenta que el 1952 fou un any excepcional: es van agafar 1.572 tonyines amb un pes entre 40 i 50 quilos cadascuna.

En el "*Diccionario Histórico de las artes de la pesca nacional*" (Madrid, 1791 - 1795) "por el comisario de guerra de marina Don Antonio Sañez Reguant", s'hi troba un plànol d'aquesta almadrava¹². Podem veure com l'almadrava estava situada mar

endins i anava des del davant del poble de l'Hospitalet de l'Infant fins a l'alçada de Cambrils. Aquest llibre ens diu que estava a unes quatre milles de la costa. En el plànol

¹⁰ 27 de desembre de 2012. El mateix text també es pot trobar a "La Vanguardia" del 16 de desembre de 2011, a l'edició de Tarragona, de les pàg. 1 a 3.

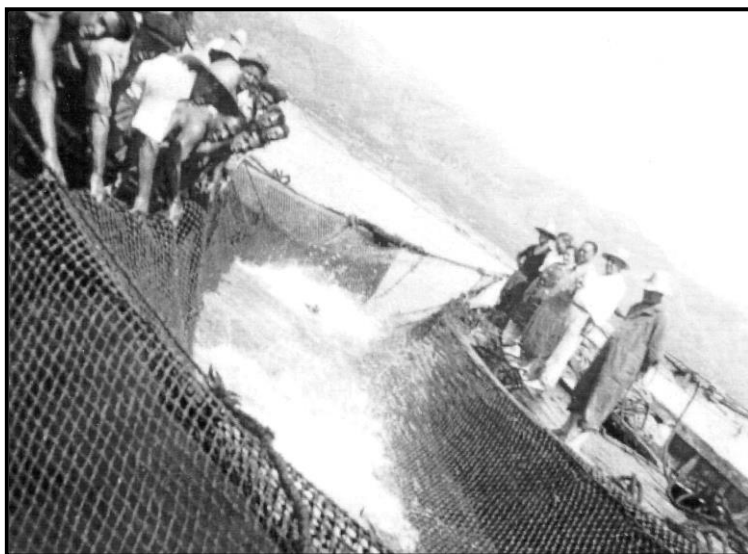
¹¹ Salvador Arbó i Nuñez.

¹² Està digitalitzat a Internet, a la Biblioteca Nacional de España. Consta de cinc volums. L'adreça per accedir-hi es: <http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000023088&page=1>.

La informació sobre aquesta almadrava es troba al volum 1, de la pàg. 79 a la 83 (numeració de l'arxiu digital). El plànol és a la pàg. 81.

veiem referenciats: A- Castell del Coll de Balaguer, D- L'Hospitalet de l'Infant, F- Miramar, G- Cambrils i H- Salou. És a dir, la major part d'aquesta almadrava estava en el terme marítim de Mont-roig. Aquella almadrava de Rifà que hem vist abans, a 1,5 milles de la costa estava entre la dita de l'Hospitalet de l'Infant i la costa. També en aquest llibre es diu que l'almadrava de l'Hospitalet de l'Infant era de retorn, capturava les tonyines en la seva migració de tornada cap a l'estret de Gibraltar; això succeïa cap a la tardor un cop feta la posta al Golf de Lleó. Afegeix. “en los meses de marzo y abril hay abundancia de sardina: y según noticias de los pescadores de aquella playa es el único parage de la Costa donde se cogen...”.

A “La instrucción pública: revista general de enseñanza, pedagogía, bibliografía, ciencia, literatura y arte” número 25¹³, he pogut llegir una notícia ben curiosa, de finals del segle XIX, sobre la pesca en aquesta almadrava: “En un periódico de Reus leemos lo siguiente: En la mañana de anteayer, en la almadrava del Cap de terma, situada en el Hospitalet... fue cogido un enorme pez, un verdadero cetáceo por su tamaño. Parece que yendo en persecución de una bandada de atunes, entró en las redes. Al verse preso, hizo algunos movimientos bruscos y rompió una buena parte del aparato, por lo cual escaparon los atunes. Alarmados los encargados de la almadrava, se echaron a las lanchas, arrojándose denodadamente sobre el monstruoso animal y sosteniendo con él una arriesgada lucha que duró más de una hora. Su longitud era tal, que atravesado en la entrada de la almadrava, la ocupaba en toda su anchura (unos ocho metros)... siendo muerto a golpes de arpón o fitora. El mar, en una extensión de muchos metros

quedó teñido en sangre... el animal fue echado en tierra. A pesar de los muchos marineros y curiosos que acudieron a verle, nadie pudo decir el nombre del monstruoso pez, pues por su forma especial y por su tamaño es completamente desconocido en el Mediterráneo. Para formarse una idea de su grandor basta decir que pesaba unas 200 arrobas (uns 2.300 quilos)...”.

Fotografía de l'almadrava de l'Hospitalet
(Lluís Núñez Llaó, del bloc “El mono de tinta” de Marc Soler)

Tornant a l'almadrava de Rifà, al “Diario de Tarragona”, del 19 d'octubre de 1915, diu: “Leemos en Las Circunstancias de Reus: “Reina intranquilidad en los pescadores de la vecina playa de Cambrils, por la noticia de que se trata de establecer una almadrava en el puesto denominado Rifa. De ser cierto eso, avecínase la miseria para aquellos pescadores, por la sencilla razón de que Rifa es el punto donde se pesca la sardina durante la mayor parte de la temporada y se realizan otras pesqueras, toda vez que dista dicho punto cuatro kilómetros de esta playa. Aún hay más: en Rifa hay una rada donde puédense refugiar algunos pescadores con el viento del primero y segundo

¹³ 9 d'octubre de 1876.

cuadrante. Mas estando la almadraba parada, será imposible navegar en noches de mal tiempo cerca de ella, por tener muchos calabrotos, alambradas y otros obstáculos. Hay que recordar que cuando el temporal del año 1911 perecieron quince marineros en las playas próximas a Rifa, y gracias a dicha rada se pudieron salvar tres barcas con sus tripulantes. ¿Qué hubiera ocurrido si la almadraba hubiera estado parada? Nadie hubiera podido salvarse”. Pueden los honrados pescadores de Cambrils tener la completa seguridad de que la anterior noticia carece de veracidad. Nuestro querido amigo el celoso diputado por esta Circunscripción D. José Nicolau que, como saben nuestros lectores, se preocupa de cuanto con esta provincia se relaciona, durante su estancia en Tarragona estos últimos días, al leer el anterior suelto se personó en la Comandancia de Marina y el dignísimo comandante señor Bustamante le manifestó a nuestro amigo que en sus oficinas no se había presentado solicitud alguna en demanda para instalar en Rifa almadraba alguna y que ésta no podría establecerse sin informar antes la primera autoridad marítima”.

Veiem que es deia que es tornava a plantar l'almadrava de Rifà. L'important és la

Fotografía de l'almadrava de l'Hospitalet
(Lluís Núñez Llaó, del bloc “El mono de tinta” de Marc Soler)

referència que la principal pesca de la sardina en tota la nostra zona marítima es produeix a la platja de Rifà (“y se realizan otras pesqueras”). Els que hem viscut temporades a les cases dels Prats recordarem la munió de llums de barques mar endins. Les sardines de nit puguen cap a la superfície del mar i son atretes pels focus de les barques. Els mesos de màxima pesca són del juliol al setembre.

Passada la Guerra Civil, tornem a tenir una notícia d'aquesta almadrava al “Diario Español” de Tarragona, del 26 de febrer de 1943: “Preparando las redes. Desde hace unos días en la Almadraba de Hospitalet se están montando las redes de la almadraba establecida frente al Apeadero de Montroig. Empezará a funcionar el día primero de marzo hasta la entrada del próximo invierno, esperando que esta temporada será más fructífera que la última, ya que debido al mal tiempo pasaron pocos atunes que es el pescado que más se coje”. Com veiem no era el primer any que es feia. Aquest “Diario Español” es vantava que era “de Falange Española Tradicionalista y de las J.O.N.S.”. Per acabar-ho d'adobar, a la capçalera hi havia el jou i les fletxes.

Els tretze quilòmetres de platges de Mont-roig han patit sovint forts temporals de mar. Ja estem acostumats, de tant en tant, a les llevantades i al fort onatge. Un cas excepcional es donà el 1911. En aquell text anterior del “Diario de Tarragona”, del 19 d'octubre de 1915, es citava “cuando el temporal del año 1911 perecieron quince marineros en las playas próximas a Rifa, y gracias a dicha rada se pudieron salvar tres barcas con sus tripulantes”. La nit del 31 de gener de 1911 hi va haver una tempesta

extraordinària a gran part de la costa catalana. Els vaixells de pesca van haver de resistir durant hores uns vents i un fred excepcionals. Com veiem, parla de la “rada” de Rifà, es a dir, la seva badia natural, una mena de port natural on els vaixells poden refugiar-se. El “Diario de Tarragona”, del 2 de febrer d’aquell any, comenta que es van enfonsar cinc barques de Cambrils i hi va haver quinze mariners morts.

Aquesta desgràcia va ocasionar un moviment de solidaritat, fonamentalment, a la província de Tarragona. El “Diario de Tarragona”, del 28 de març, publicava una col·lecta de la “Junta provincial de auxilios para los náufragos”. A més de diverses aportacions de particulars, que anaven de 3 a 25 pessetes, també n’hi havia d’Ajuntaments i entitats. Per exemple, les dues xifres més elevades corresponen als de Cambrils i Mont-roig, ambdós amb 200 pessetes¹⁴. El de Montbrió va donar 120,50. I el “Foment agrícola de Montroig”¹⁵, 51,10. En el mateix diari de l’1 d’abril s’especifica que a Mont-roig es van recollir 200 pessetes; suposo que deu ser la mateixa aportació citada abans com de l’Ajuntament, doncs es torna a citar el “Foment agrícola de Montroig” amb la mateixa quantitat. Sí, ara s’hi afegeix la “Escuela pública de niños de Montroig” amb 23 pessetes. Per acabar, el marquès de Marianao¹⁶ en va donar 250.

També he trobat alguna notícia antiga d’algun mort a les platges de Mont-roig. A “La crónica meridional”, del 6 d’octubre de 1874, s’hi pot llegir: “*Se han encontrado ahogadas dos personas en los Prats, término municipal de Montroig, y continua envarado en dicho punto un laúd*”. Els llaüts eren barques bastides amb vela llatina. Més modernament he sentit explicar que a inicis dels anys quaranta del segle XX, el mar va treure un cos, tot inflat, i sense cap, a la platja on ara hi ha el càmping Els Prats (abans Càmping Marius). Mai es va aclarir de qui era ni com va fer cap allà. El van enterrar al cementiri de Mont-roig.

Del meu record de xiquet (suposo que ara algun cop també deu succeir), se’m fa present que a finals d’agost hi havia fortes tempestes de pluja i aleshores baixaven els barrancs, per exemple el de Rifà, i la mar s’enterbolia, s’estenien capes de color marró al voltant de la desembocadura dels barrancs a la mar i s’allargassaven segons la direcció del vent. Si, a més, era un dels dies del furient serè (mestral), aleshores el contrast del blau intens de la mar, absolutament plana sense cap onada, amb el marró de l’aigua dels barrancs produïa un enorme xoc visual. Si hi havia una llevantada, els pescadors de Cambrils pescaven, mar endins, aquelles avellanes que havien baixat pels barrancs, arrossegades pels forts aiguats des de Montbrió o Riudoms. També, el fort onatge les escampava amb desori per la platja a la manera d’unes constel·lacions. “El setembre s’endú els ponts o eixuga les fonts” diuen els pagesos.

---

¹⁴ Per exemple, aleshores “La Vanguardia” valia 5 cèntims de pesseta, o la subscripció d’un mes era 1 pesseta.

¹⁵ Aquesta entitat, de caire republicà, estava relacionada amb “El Porvenir democràtic” (El “Casino de Baix”).

¹⁶ Salvador Samà Torrents (Barcelona, 1861 – Barcelona, 1933), marquès de Samà, de Marianao i de Vilanova i la Geltrú. També diputat liberal a Corts, alcalde de Barcelona els anys 1905-1906 i 1910-1911. El 1890 va comprar la mal anomenada “Planada dels Espanyols”. Segons Ferran Jové, en el llibre “Estudi Onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp”, a la pàg. 384, dictamina que deu correspondre a la “Plana dels Penyals”. Diu que, antigament, predominava l’article salat i es deia “Espanyals”. Aquesta gran finca seria el Vedat del marquès de Marianao. Posteriorment, a partir del 1952, l’indret ha esdevingut Miami Platja.